

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

»Народ« излази свакога дана по подне.
Штампарииа се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

У ЗАЈЕДНИЦИ

До сада су противници распарчавања Аустро-Угарске приговарали онима, који траже једно комадање, да немају никакве позитивне основе за то, да не знају каква би морала изгледати централна Европа после тога распарчавања, а нарочито да нису на чисто стиме, какве би биле границе аустро-угарске територије после цепања; сем тога да нису сагласни увек у томе, какви ће бити односи између сада неслободних народа, када се ослободе аустро-угарског јарма.

Поводом тога чешки првак Бенеш у »Насион Чех« пише, да су ове примедбе делимично тачне и зато позива, да се размишља о важности будућег чешко-румунско-југославенског савеза и његовој тесној сарадњи са Италијом. Требало би одредити економски режим ових земаља, говорити о њиховим царинским тарифама и о начину како требајући немачку конкуренцију; требало би, бару општим потезима, означити њихов унутрашњи режим и њихове узајамне односе, који би били последица тога режима. То би било једино силно оружје, Аустро-Угарску треба заменити једним новим политичким системом.

»Што се тиче примедбе, да нисмо сложни међусобно — пише Бенеш — одговарамо, да су данас претресања талијанско-југословенска

већ стара и да је потпуни споразум између Италије и Југословена, у основи, кључ целог аустро-угарског питања и целе наше сарадње у будућности.

Италијани и Југословени увиђају данас велику опасност, која нам прети. Једни и други виде данас, да су нам досадашња претресања у највишим нашим проблемима донела разочарења и неуспеха. Напротив онога дана кад изравнамо сва наша међусобна питања и кад закључимо реални савез, на основи пријатељског, искреног и демократског помирења, наметнућемо свима нашу одлуку. Представљаћемо силу од 75 милиона, која ће прелазити и 100 милиона, ако и Пољаци дођу с нама. Бићемо у стању да свуда и увек савезници чују наш глас.

Бићемо у стању, да пред јавним мњењем Споразума и Америке одржимо наш политички план и наше жеље у погледу будућности наших народа. Ситуација је таква да треба радити. Промена јавног мњења у Италији већ је створила једну згодну основу за ову нову акцију. И сама званична Италија дала је доказа нове политичке ориентације. Велики политички фактори у Италији почињу да раде у овом смислу, и и надамо се, да ће Италија у скоро извршити највећи задатак, од историје јој намењен.

Верујем, да сви по-

тлачени народи Аустро-угарске нестрпљиво чекају час, кад ће Италија почети ову акцију. Потлачени народи, нарочито југословенски народ, схватиће ову ситуацију и предузеће сваку акцију која је кадра да убрза ову сарадњу.

Сви знају, да пред нашим уједињеним снагама Аустрија неће моћи даље издржати. Рад већ извршен, разговори започети, добар су знак, јер су дали сјајне резултате. Ми Чехо-Словаци приложићемо за ову сарадњу сву своју снагу и приправни смо урадити све, да би ту сарадњу учинили ефикаснијом и тешњом.

ПОЛОЖАЈ ШВАЈЦАРСКЕ

Берн. — Национални Савет наставио је дискусију о изјави федералног савета о неутралности.

Референт, Шерер испитао је разне економске конвенције са Централним Државама и Споразумом и констатовао, да је спољни притисак све јачи, и да мере једне групе, ратујућих држава изазивају аналоге мере друге групе. Изгледа, да се све више губи из вида тешка ситуација Швајцарске, јер се постављају увек нови захтеви, који се не слажу са аутономијом швајцарске државе.

И федерални саветник Шултес констатовао је, да је ситуација тевероватно тешка. Швајцарска се налази између наковња и чекића: између дивергирајућих захтева две противничке странке. Говорник вели, да се сада са Енглеском воде преговори, да се осигурају поморски транспорт за Швајцарску. Закључује, ко етапујући, да

Швајцарска, која зависи о доброј вољи оба противника, жели, да се увек дојално и отворено споразумева са обема странама. Швајцарска се данас налази у тешкој економској ситуацији, коју ће моћи избећи, ако се све класе народа сложе.

ПОЛОЖАЈ РУМУНИЈЕ

Лондон. — У Доњем Дому посланик Кинг упитао је, да ли је Румунија закључила сепаратан мир са централним силама, да ли су појединости тога мира поднете савезницима на испитивање пре него што су примљене од Румуније, и да ли савезници мисле да тај уговор подвргну ревизији на конференцији мира или пред Лигом Народа после рата.

Балфур је одговорио: »Знам, да је мир привремено закључен; али није још ратификован. Енглеска је влада била извештена од румунске владе о условима које јој је непријатељ наметнуо пре него што их је Румунија прихватила. Влада гаји најживље симпатије према Румунији због њеног тешког положаја. Али биће наша дужност и наш циљ, да на конференцији мира израдимо ревизију тешких услова, који су јој наметнути.«

СВУДА ИНТРИГЕ

Лондон. — Немачки посланик у Мадриду признао је аутентичност писма, које је послао први секретар посланства шпанолском анархисти Пашквалу. Тако су немачки дипломатеки представници још једном ухваћени на раду на иза-

зивању унутрашњих нерда у држави, са којом живе у миру. Ово откриће зачуло је јавно мњење у Шпанији, јер је до сада Немачка јавно потпомагала конзервативне странке а деундирала Споразум, да помаже анархију.

Интересантно је знати какав је утисак учинило ово откриће на германо-филске мадридске конзервативце, који до сад нису ни сањали, да немачко посланство финансира шпанолске анархисте.

»Дељи Хроникл« пише, да Немачка у Шпанији направила свој маневар, који јој је успео у Русији. Прерата Немачка је јавно подупирала цара и реакционарце, а непрестано је била у контакту и финансирала руске револуционаре. И за време рата продужила је ту двоструку игру. Та је метода једноставна и цинична. У циљу да ослаби и загосподари једном државом, Немачка подбада најекстремније елементе, револуционарне и реакционарне, тежећи да изазове неслогу и неред. У Русији смо видели све фазе овог процеса. Немачка то сад покушава и у другим државама.

ПАД ЧЕРНИНОВ

Цирих. — Одмах после закључења мира са Украјином, у Бечу се много говорило о демисији графа Чернина, због незадовољства Пољака. Те је вести демантовао »Кореспондент-Биро«. Међутим, дописник »Минхенер Цајтунг« сада јавља из Беча, да се у политичким круговима и на Берзи упорно одржава вест о демисији Черниновој, кога би имао да замени граф Менсдорф, бивши аустријски посланик у Лондону.

ЗА ПРЕВОЗ ТРУПА

Њујорк. — Америчка влада реквирирала је 21 велики пароброд, који су до сада пловили по америчким језерима и употребиће их за превоз трупа и материјала у Европу. У први мах је изгледало немогуће, да се ти колоси превезу са језера на море, али умешност америчких инжењера, који су до сада учинили права чуда, и томе је доскочила. Сви ови пароброди били су предвођени у два дела и тако пренети на обалу океана, где су понова састављени и спуштени у море.

АЛАНДСКА ОСТРВА

Балтичко море било је до сад подељено између две велике силе, које су ту одржавале равнотежу, Русије и Немачке, и две друге, које су спале са своје прошле величине на скромну другостепену улогу, Шведске и Данске. Престоница Шведске, коју штити група острва и острвца, удаљена је свега 70 километара од Аландских острва. То најбоље показује, колику важност имају ова острва за Шведску; важност која се допуњује

економским разлозима и историским традицијама. После неповољног рата 1808-1809, Шведска је била принуђена да уступи Финску Русији, и то, по несрећи, заједно са Аландским острвима. Та су острва била насељена искључиво Шведанима, и припала су увек Шведској. Ако је веровати савременицима Шведска је претрпела овај губитац, благодаречи савезу Наполеона I цару Александру I: »Аланди су кључ од куфера.« Тим речима

ФЕЛТОН

МАРСЕЛ ПРЕВО:

ГОСТ

I
Господину опату Бине-у Париз.
Ова мала цедуља журна и поверљива, драги оче, моје срце, срећне мамице, неће да чека четири дана, који нас деле од повратка у Париз, да вам каже добре новости. Ја мислим да је тако добро или да ће бар бити. Пре свршетка зиме, благодарећи вама, моја ће мала Луција бити удомљена, како се само пожелети може. Колико Вам дугујем захвалности што сте толико помогли моме неискству, мојој усамљености...
Једна удова, чија су деца поодрасла, спази одмах што је потребно, да им о-

сигура прве кораке ван породице, једну власт јачу, просвећенију од њене. Док су још дечаци ту је колеж, де ће бити чувани, али после долази висока школа: Морисова ми будућност не задава ни пола бриге колико будућност његове сестре...

Сада кад је покушај довршен, срећно довршен, морам Вам нешто признати: сумњала сам, да је то умесно; само ваша упутства су ми помогла да се одлучим на то. Никада не бих била дозволила, да уђе у наш интимни живот на селу један млад човек, тако нама мало познат, као што је господин де Монти-

ври, да нам га Ви нисте представили.

Бојала сам се, да његово присуство не буде рђаво протумачено у нашем суседству: оговарање није искључено у селачком животу. Ја сам размишљала: »Овај лепи младић од 22 године неће моћи да прође лако као Морисов пријатељ, пошто је Морис још дечко, гимназијалац. Ви сте ми улили поуздање. Ви сте ми казали: »Узимам све на себе«. И Ви сте имали право. Сама чињеница, што сте Ви господина де Монтиври довели у Бокур, запушила је уста свим злим језицима. После тога било је природно што он седи за мојом трпезом; што он шета са мојом децом и са мис Жакобсон. Свак је поштовао коректност и достојанство овог младог човека. Он је

био овде предмет обожавања за време оне недеље, коју је с нама провео. Он је са једнаким расположењем мачевао и јахао на коњу са Морисом; свирао Листа са Луцијом или расправљао о науци са мис Жакобсон

Његова учтивост према мени подсећала ме на манире мог сиротног драгог мужа. Кад свим овим особинама додам, да је он и богат, да нема ни оца ни мајке и да је васпитан под вашим надзором, морам признати, драги оче Бине, да сам ја најсрећнија мајка на свету, а Ви најпоштованији директор.

Кад сам упознала ове изузетне особине господина де Монтиври, моја је највећа брига била: Хоће ли он љубити Луцију? И да ли ће Луција њега волети? Луција је драгесна; мислим,

да ме не заводи матерински понос, кад кажем: драгесна, али она је тако наивна, тако скромна! Она је далеко од сваке кокетерије која је урођена код младог света! Она, умиљата, није од оних, које зграбе првог просиоца, који дође! Е па добро, да кажемо међу нама, мислим, да је она самом својом скромном драги учинила дубок утисак на господина де Монтиври. Ох! Колико је високо васпитан, он није њој о томе ни речи споменуо; али он је то открио мис Жакосон, чијих четрдесет година старости дали су му одважност, мис Жакобсон одмах после тога рече ми:

»Есте ли приметили, како је де Монтиври, иначе исправан, био немиран, на дан свога одласка? Међутим живот у Бокуру нема оних забава које Париз

пружа једном младом богатом човеку и из добре породице. То значи, да је оставио у Бокури један део свога срца!«

Тако је, она је тачно расуђивала: она је врло разумна женска. Што се тиче Луције, она није ништа казала ни својој учитељици ни мени; а признајем да бих ја у њеним годинама на њеном месту урадила исто. Свака поштена девојчица тајном увија и најмање узбуђење свога срца. Али ја сам приметила: она је била грациозна, ако не и кокетна, да би се допала нашем господину; она је уживала у његовом друштву; и она је такође остала сва расејана после његовог одласка. Једном речју, ствари срећно теку ка циљу, који желимо.

— Свршиће се —

Наполеон је просто хтео да каже, да ради потпуног и несумњивог господарења над Финском, Русија мора да узме ова острва.

Од 1834 Русија, бојећи се прекида са Енглеском, почела је да утврђује Аланде. И ако није било данашњих далекометних топова ни цепенских станица, ипак се Шведска страшно поплашила. Када је, за време Кримског Рата, француско-енглеска флота порушила ова утврђења, тај ратни акт Шведска је поздравила готово као националну победу. Мисли се да је Наполеон III хтео да поправа неправду коју јој је учинио Наполеон I, али шведски краљ Оскар I није смео да створи повод за доцнију ратну освету од стране свога моћнога суседа. У месту свега, Париски Конгрес се задовољио тиме што је Русији забранио утврђивање ових острва.

После неуспешног рата са Јапаном, када је руска флота претрпела слом, и на тај начин ослабљено и руско господарство у Балтичком мору, изражен је у Петрограду пројект за заштиту од евентуалног немачког напада, са великим поморским утврђењима, међу којима је требало да их буде и на Аландима. Али Париски мир је то забрањивао. У јесен 1907 Извозници је тражио од сила потписница укидање одређе о ускраћивању слободе рада Русије на Аландима. Објављивање тајних руских архива показало је да се Немачка одмах одавала овом руском тражењу, али што се ипак Париски уговор одржао, има се захваљујући јаком и дубоком раздражењу у Шведској, због мера које би угрозиле сигурност њене престонице, и његовом одјеку у Енглеској и Француској.

У почетку овог рата Шведска се опет грдно узнемирила због овог питања, када су Руси, ради заштите Финске од немачких напада, почели да подижу војне установе на Аландима, ма да су Руси изјавили да су

ове мере привремене и да ће утврђења бити порушена после закључења мира.

У моменту када су последњих дана на ова острва у велико полагања право Шведска и Финска, окупирала их је немачка пешадија, под изговором омогућавања интервенције у финским нередима, и ако је уговором у Брест Литовску предвиђено да се судбина ових острва одреди на међународној конференцији. Дејство протеста бољшевичке владе против овог акта свакако је врло сумњиво.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Бонар Ло сумња, да ће Немци предузети офанзиву на западном фронту, којом толико прете. Ово његово мишљење деле многи одлични Енглези, нарочито кад се узме у обзир савезничка надмоћност у авиацији, која искључује свако изненађење.

»Манчестер Гвардиан«, који је увек заступао ово мишљење, тврди, да ће се права немачка офанзива на западном фронту, у току ове године, састојати у сумарном рату, а та ће се офанзива сложити нашем контра-офанзивом: што већим грађењем нових бродова. Лист мисли, да Немци упркос разних уговора о миру на Истоку, нису тамо баш сигурни, и зато ће они и одустати од офанзиве у Француској, која би за њих, у случају неуспеха, значила неминовну катастрофу, у часу кад би морали поново слати трупе на Исток.

Рим. — Овде се мисли, да ће Аустро-Немци, ако у опште предузму на западу офанзиву, то учинити пре на италијанском него на француском фронту, пошто им италијански фронт, по своме положају даје више могућности за то.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

УЧИТЕЉСКЕ ПОВИШИЦЕ

Министарски Савет о властито је министра просвете да оцени права учитеља и учитељица на периодске повишице и да се онима, за које се нађе да су то право стекли издаду потребна уверења. Држава ће исплаћивати повишице од 1 јануара ове године, а повишице стечене за раније време, неће се сада исплаћивати већ доцније када буде било могућности. Потребно је с тога да се учитељи и учитељице, који су стекли право на повишицу, пријаве преко својих команди односно најближој власти. Биће израђени и нарочити обрасци, који ће за о-

вај фронт бити послати делегату просветном у Солуну.

„ВАСКРСЕЊЕ ЛАЗАРЕВО“

Савезничко Позориште у Паризу даваће ускоро познату драму кнеза Ива Војновића »Васкрсење Лазарево«.

ПЕНЗИОНИСАН

Урош Јовановић поштар пожаревачке станице стављен је у пензију.

УДРУЖЕЊЕ ТРГОВАЦА

Српски трговци у Швајцарској основали су »Удружење српских трговаца у Швајцарској« са седиштем у Женеви. Циљ је удружењу да ступи у везу са установама, које су потребне српској трговини и привреди за њено модерно развијање.

УМРЛИ СВЕШТЕНИЦИ

Званично је објављено да су помрли ови свештеници и то у Србији: прота Вића Поповић из Жежевица, окр. чачански; Светозар Миловановић из Јабланице, окр. крушевачки; Василије Павић из Стублина, окр. валељевски; Сава Петровић из Врњачке Бање; Миленко Гојић из Вел. Извора, окр. тимочки; Младен Поповић из Рибарске Бање; Александар Јанићијевић из Сибилице, округ београдски; — у Бугарској као интернирани: прота Алдрија Љубичић из В. Градишта; Милић Поповић из Раброва, округ пожаревачки; — у Одеси, у Русији: Максим Стојановић из Брзе Паланке; — у Нежидеру: прота Михаило С. Поповић из Смедерева; Никола Илић из Страгара, срез јасенички; Милан Петровић из Липа, округ смедеревски; Владимир Милетић из Стамнице, округ пожаревачки; Живојин Живковић из Рановца, округ пожаревачки. Поред тога умро је у Нежидеру архимандрит Гедеон Марић старшина манастира Мишешева у Херцеговини, а у ову читуљу треба додати и, у Краљеву умрлога монаха Валеријана Бошњакчића, суплента Врањске Гимназије, и ако он није имао никакав свештенички чин.

РЕВОЛУЦИОНАРНИ ДУХ

Лондон. — Бивши амерички амбасадор у Берлину, Џерард, мисли, да ће догађаји у Русији имати великог утицаја на Аустро-Угарску.

»У Русији се налази, каже Џерард, око милион аустријских заробљеника. Многи од ових, кад буде измена заробљеника, неће хтећи да се врате из Русије кући; али они који се врате, можда половина, који су били очевидци револуције, имаће силног утицаја на догађаје у Аустрији. Као што су француски војници под Лафајетом, пошто су помогли Американце у борби за независност, вратили са собом одних америчких поља у Француску и донели собом клице француске револуције, тако ће и војници и заробљеници, враћајући се са необичних сцена руске револуције, донети међу подјармљену масу у централним силама квасац и револуционарни дух за слободу«.

РАД У ПОЗАДИНИ

Вашингтон. — Министарство унутрашњих дела јавља о организацији земљорадничке војске у Сједињеним Државама. Она ће бити састављена од 5 милиона особа, које ће обрађивати земљу и снабдевати породице земљорадничким производима и јајима. Министарство унутрашњих дела организује децу из ва-

роши за рад, док министарство привреде то исто ради у земљорадничким областима. Цела ће држава бити подељена на земљорадничке округе и малим радницима управљаће 50.000 одраслих.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Јављају из Москве: Болшевички делегати, који нису хтели да ратификују уговор о миру са Немачком, издали су проглас позивајући сељацима и радницима на оружје. Више народних комесара, који су дали оставку, одлазе у јужну Русију да тамо дигну народ на оружје против Немачке.

Петроград. — Троцки има у пројекту да организује једну војску са гвозденим дисциплином. Троцки сматра, да је неизбежно поновно предузимање непријатељства са Немачком.

ОПСАДНО СТАЊЕ

Берн. — Јављају из Беча, да је сам цар Карло предузео врховну команду над својом ратном Марином, пошто је међу морнарима велико врење, које би лако могло захватити и војску. Цар Карло је сменио досадањег команданта флоте адмирала Југословена Душана Његована. У Босни и Херцеговини је проглашено опсадно стање, пошто су југословенске трупе одрекле послушност, да пуцају на манифестанте. Иста је мера предузета и у три среза у Хрватској близу далматинске границе.

У АУСТРИЈИ

Цирих. — Аустријска господска кућа одобрила је привремени буџет. Тако је Сајдлер за сада осигурао свој положај.

До неколико дана почеће у аустријском парламенту дискусија о промени устава. Чеси су већ изјавили, да у опште неће ни суделовати у тој дискусији.

Аустро-мађарске делегације сазване су крајем овога месеца. На њима ће Чернин говорити о међународној ситуацији.

СА ОПШТЕЊА

Станко П. Јовановић каплар хауб. бат. п. бр. 801, изештава своје сроднике и пријатеље, да је добио тужну вест из Србије, да му је отац Паун Јовановић из Горње Добриње, ср. појешког, умро, не дочекавши да види своју отаџбину слободну.

Васо Магарашевић добровољац — редов 3 чете, бр. п. 92. тражи стричеве Ђурђа и Панту Магарашевића и моли свакога, који шта о њима зна да га извести.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На више тачака фронта у Шампањи Немци су покушали нападе без успеха. Непријатељски напад између шуме Корриер и Безоново после борбе прса у прса Французи су одбили и добили заробљеника.

У Лорену Немци претрпели потпун пораз. Немачка одељења за напад одбијена, са озбиљним губицима. Француски испад према Арманкуру успео, имамо заробљеника. Француска артилерија сломила је три немачка напада на сектору Ирли.

Извештај штаба Источне Војске. — Француске, енглеске и грчке ескадриле извршиле су успешне излете над Црном, у области Вардара и у долини Струме.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос у зору непријатељ је извршио страховито бомбардовање на целој дужини фронта између околине Вандеја јужно од Сент-Кантена и Сарпе. Енглези су извршили са успехом последње ноћи препадом Сукоб патрола југо-источно од Месина и други препад јужно од шуме Хутхулст до-

нео је Енглезима заробљеника.

Доцније. — После јаког бомбардовања наших првих линија и сектора позади, непријатељ је извршио јак пешадијски напад на фронту од 50 миља, од обала Оазе до обала Санзе. Напад се продужио целог дана са најжешћом упорношћу. У току борбе непријатељ је успео да узме наше истакнуте положаје и да уђе у наше борбене линије на неким тачкама фронта. Напад је вршен у густим масама који је непријатеља коштао страшних губитака. Наставља се битка на целом фронту.

Јака појачања опажења су, која су непријатељу у току дана долазила у прве линије. За велики број дивизија, које су изводиле овај напад утврђен је идентитет.

Адмиралитет. — Савезнички детројери потопили су два немачка детројера и два торпиљера.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На Капо Силе наша су одељења извршила испад у непријатељске линије, причинила непријатељу велике губитке и собом довела заробљенике.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

КРФ, 8. — После четвородневних преговора између шефова радикалне странке и опозиционог блока, није се могао постићи потпун споразум. (Пресбиро.)

Женева. — Изненада је пао курс немачким папирима.

Солун. — »Неа Алитија« добија из Атине: Грчки краљ Александар, приликом посете македонског фронта, одликовао је српског војводу Степу Степановића орденом Спаситеља првог степена.

Лондон. — Јављају из Москве: Социјалисте и демократе реконструисали су владу искључивши из ње више максималиста.

Јаш. — Карп је ушао у нови румунски кабинет.

Амстердам. — Немачке су власти у Белгији одложиле пресуду белгијских социјалиста Кола и Ложира, услед интервенције немачких социјалиста.

Лондон. — »Тајмс« дознаје, да су Руси пре немачког доласка у Одесу, однели из магацина све животне намирнице.

Париз. — Руски амбасадор у Паризу, Маклаков, изјавио је, да спас Русије зависи данас од јапанске интервенције. Он је уверен, да ће се сви Руси, који љубе своју отаџбину, ставити

на страну јапанских трупа за ослобођење Русије.

Лондон. — Ове ће недеље бити потписан уговор са Шведском о уступању бродова са тонажом од 700.000.

Токио. — Јапански министарски савет, бивши председници министарских савета и многе јапанске политичке личности, јуче су држали велики савет. Расправљало се о садашњој ситуацији у Русији и припреми дневни ред за Крунски Савет, који се данас састаје.

Цирих. — Снабдевање Беча хлебом наилази на нове тешкоће. Престоница добија брашно нередовно, у недовољној количини и најгору врсту.

Атина. — Бугарска је прихватила турске предлоге о исправици границе на Марици и враћа Турској железницу Дедеагач — Једрене.

Атина. — Јављају из Рима, да се очекује скоро непријатељска офанзива на италијанском фронту. Изгледа да ће почети из Трентина, са западне стране језера Гарда.

Лондон. — Агенција »Вестник« пренета је из Петрограда у Москву. У Петрограду је остала филијала.

Цирих. — Константин је одбио да прими од грчке владе одређену апанажу.